

EURÓPSKA ÚNIA

EURÓPSKY PARLAMENT

RADA

V Bruseli 7. mája 2024
(OR. en)

2023/0077/B(COD)

PE-CONS 2/24

ENER 11
ENV 27
CLIMA 17
COMPET 22
CONSOM 6
FISC 3
CODEC 28

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/...

Z ...,

**ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie
trhu s elektrinou v Únii**

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom³,

¹ Ú. v. EÚ C 293, 18.8.2023, s. 112.

² Ú. v. EÚ C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

³ Pozícia Európskeho parlamentu z 11. apríla 2024 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku)
a rozhodnutie Rady z ...

keďže:

- (1) Od septembra 2021 sa na trhoch s elektrinou pozorujú veľmi vysoké ceny a volatilita. Ako uviedla Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“) vo svojom konečnom posúdení koncepcie veľkoobchodného trhu s elektrinou v Únii z apríla 2022, ide najmä o dôsledok vysokej ceny plynu, ktorý sa používa ako vstupný materiál pri výrobe elektriny.
- (2) Vystupňovanie útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, ktorá je zmluvnou stranou Zmluvy o Energetickom spoločenstve⁴, a súvisiace medzinárodné sankcie od februára 2022 spôsobili plynovú krízu, narušili svetové trhy s energiou, vyostřili problém vysokých cien plynu a mali výrazný reťazový vplyv na ceny elektriny. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine taktiež spôsobila neistotu v súvislosti s dodávkami iných komodít, ako je čierne uhlie a ropa, ktoré využívajú zariadenia na výrobu elektriny. Uvedená neistota viedla k ďalšiemu výraznému zvýšeniu volatility cien elektriny. K rastu cien elektriny ďalej prispela obmedzená dostupnosť niektorých jadrových reaktorov a nízky objem výroby vodnej energie.

⁴ Ú. v. EÚ L 198, 22.7.2006, s. 18.

- (3) V reakcii na túto situáciu Komisia vo svojom oznámení z 13. októbra 2021 s názvom „Boj s rastúcimi cenami energie: súbor nástrojov pre opatrenia a podporu“ navrhla súbor opatrení, ktoré môže Únia a jej členské štáty využiť pri riešení bezprostredného vplyvu vysokých cien energie na odberateľov v domácnosti a podniky a ku ktorým patrí podpora príjmov, daňové úľavy a opatrenia na úsporu a uskladňovanie energie a na posilnenie odolnosti voči budúcim cenovým šokom. Vo svojom oznámení z 8. marca 2022 s názvom „REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu“ Komisia načrtla niekoľko ďalších opatrení s cieľom posilniť tento súbor nástrojov a reagovať na rastúce ceny energie. Komisia tiež 23. marca 2022 zriadila dočasný rámec štátnej pomoci, aby umožnila určité subvencie na zmiernenie vplyvu vysokých cien energie.
- (4) Komisia vo svojom oznámení z 18. mája 2022 predstavila svoj plán REPowerEU, v ktorom zaviedla ďalšie opatrenia zamerané na úsporu energie, diverzifikáciu dodávok energie, vyšší cieľ energetickej efektívnosti a zrýchlené zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom znížiť závislosť Únie od ruských fosílnych palív vrátane návrhu zvýšiť cieľ Únie do roku 2030 pre hrubú konečnú spotrebu energie z obnoviteľných zdrojov na 45 %. Okrem toho, Komisia vo svojom oznámení z 18. mája 2022 s názvom „Krátkodobé intervencie na trhu s energiou a dlhodobé zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou – postup“, v ktorom stanovila ďalšie krátkodobé opatrenia na boj proti vysokým cenám energie, identifikovala možné oblasti zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou a oznámila zámer posúdiť tieto oblasti na účely zmeny legislatívneho rámca.

- (5) S cieľom urýchlene reagovať na krízu cien energie a na obavy súvisiace s bezpečnosťou dodávok a riešiť prudký nárast cien pre občanov prijala Únia viacero právnych aktov vrátane nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032⁵, ktorým sa zaviedol spoľahlivý systém uskladňovania plynu, nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369⁶, ktorým sa stanovili účinné opatrenia na zníženie dopytu po plyne a elektrine, nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854⁷, ktorým sa zaviedli systémy na obmedzenie cien, aby sa predišlo neočakávaným ziskom na trhoch s plynom aj elektrinou, a nariadenia Rady (EÚ) 2022/2577⁸, ktorým sa zaviedli opatrenia na urýchlenie postupov udeľovania povolení pre zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032 z 29. júna 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokiaľ ide o uskladňovanie plynu (Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 17).

⁶ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. 1).

⁷ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 36).

- (6) Dobre integrovaný trh s energiou, ktorý sa opiera o nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999⁹, (EÚ) 2019/942¹⁰ a (EÚ) 2019/943¹¹ a smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001¹², (EÚ) 2018/2002¹³ a (EÚ) 2019/944¹⁴, ktoré sa spolu zvyčajne označujú ako balík opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov a ktoré boli prijaté v rokoch 2018 a 2019, umožňuje Únii využívať hospodárske prínosy jednotného trhu s energiou za každých podmienok a zároveň zaistiť bezpečnosť dodávok a zachovať proces dekarbonizácie, aby sa dosiahol cieľ Únie v oblasti klimatickej neutrality. Cezhraničným prepojením sa tiež zaisťuje bezpečnejšia, spoľahlivejšia a efektívnejšia prevádzka elektrizačných sústav a vyššia odolnosť voči krátkodobým cenovým šokom.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 22).

¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54).

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210).

¹⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (7) Posilnenie vnútorného trhu s energiou a dosiahnutie cieľov v oblasti klímy a energetickej transformácie si vyžadujú zásadnú modernizáciu elektrizačnej sústavy Únie, aby dokázala zvládnuť rozsiahle navyšovanie kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov s variabilitou výrobných objemov v závislosti od počasia a meniace sa vzorce toku elektriny v Únii a aby bola schopná pokryť nový odber, napríklad v súvislosti s elektrickými vozidlami a tepelnými čerpadlami. Vnútroštátne aj cezhraničné investície do sietí sú kľúčové pre správne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou vrátane bezpečnosti dodávok. Takéto investície sú potrebné na prepojenie energie z obnoviteľných zdrojov s odberom v situáciách, keď sú od seba vzdialenejšie, než ako to bývalo v minulosti, a v konečnom dôsledku aj z hľadiska dosiahnutia cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky. Každá reforma trhu s elektrinou v Únii by preto mala prispieť k väčšej integrácii európskej elektrizačnej sústavy tak, aby sa zabezpečilo, že každý členský štát dosiahne mieru elektrickej prepojenosti v súlade s cieľom elektrickej prepojenosti do roku 2030 aspoň na úrovni 15 % podľa článku 4 písm. d) bodu 1 nariadenia (EÚ) 2018/1999, aby sa táto kapacita prepojenia využívala v čo najväčšej miere v cezhraničnom obchode a aby sa vybudovala alebo zmodernizovala elektrizačná sústava a infraštruktúra prepojenosti Únie, a to napríklad v rámci projektov spoločného záujmu Únie stanovených podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869¹⁵. Všetkým občanom a podnikom Únie by sa mala poskytnúť primeraná prepojenosť, keďže im to môže poskytnúť veľké príležitosti pre účasť na energetickej transformácii a digitálnej transformácii Únie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať najvzdialenejším regiónom uvedeným v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), v ktorom sa uznávajú ich špecifické obmedzenia a v súvislosti s nimi sa ustanovuje prijatie osobitných opatrení.

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869 z 30. mája 2022 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 715/2009, (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943 a smernice 2009/73/ES a (EÚ) 2019/944 a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 347/2013 (Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022, s. 45).

- (8) Súčasná koncepcia trhu s elektrinou prispela okrem iného k vzniku nových a inovačných produktov, služieb a opatrení na maloobchodných trhoch s elektrinou, čím sa podporila energetická efektívnosť a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov a rozšíril sa výber, aby sa spotrebiteľom pomohlo znížiť ich faktúry za elektrinu, a to aj prostredníctvom malých výrobných zariadení a nových služieb na zabezpečenie riadenia odberu. Kľúčovým prvkom budúcich trhov s elektrinou a elektrizačných sústav v Únii je uznanie a využívanie potenciálu digitalizácie energetického systému, ako je aktívna účasť spotrebiteľov. Zároveň je potrebné rešpektovať rozhodnutia spotrebiteľov, umožniť im využívať výhody rôznych zmluvných ponúk a chrániť odberateľov v domácnosti pred vysokými cenami počas energetických kríz. Integrácia energetického systému sa chápe ako plánovanie a prevádzka energetického systému ako celku, ktorý zahŕňa početné energetické nosiče, infraštruktúry a sektory spotreby, a to ich pevnejším vzájomným prepojením, vzájomnou súčinnosťou a s podporou digitalizácie s cieľom poskytovať bezpečnú, cenovo dostupnú, spoľahlivú a udržateľnú energiu.
- (9) V kontexte energetickej krízy sa prejavili viaceré nedostatky súčasnej koncepcie trhu s elektrinou a neočakávané dôsledky vplyvu vysokých a nestálych cien fosílnych palív na krátkodobé trhy s elektrinou, ktoré vystavujú domácnosti a podniky výrazným cenovým skokom a následne ovplyvňujú ich faktúry za elektrinu.

- (10) Rýchlejšie zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a čistých flexibilných technológií predstavuje najudržateľnejší a nákladovo najefektívnejší spôsob, ako štrukturálne znížiť dopyt po fosílnych palivách na výrobu elektriny a umožniť priamu spotrebu elektriny prostredníctvom elektrifikácie dopytu po energii a integrácie energetického systému. Obnoviteľné zdroje môžu mať vďaka ich nízkym prevádzkovým nákladom pozitívny vplyv na ceny elektriny v celej Únii a môžu znížiť spotrebu fosílnych palív.
- (11) Vďaka zmenám koncepcie trhu s elektrinou by sa výhody vyplývajúce z rastúceho zavádzania elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a z energetickej transformácie ako takej mali dostať k spotrebiteľom vrátane tých najzraniteľnejších a v konečnom dôsledku by ich mali ochrániť pred energetickými krízami a zabrániť tomu, aby sa v špirále energetickej chudoby ocitli ďalší odberatelia v domácnosti. Týmto zmenami by sa mal zmierniť vplyv vysokých cien fosílnych palív, najmä plynu, na ceny elektriny, aby mohli odberatelia v domácnosti a podniky z dlhodobého hľadiska využívať výhody cenovo dostupnej a bezpečnej energie z udržateľných obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov, ako aj energeticky efektívnych riešení pri znižovaní celkových nákladov na energiu, čo môže znížiť potrebu rozširovania energetických sietí a výrobných kapacít.
- (12) Cieľom reformy koncepcie trhu s elektrinou je dosiahnuť dostupné a konkurencieschopné ceny elektriny pre všetkých spotrebiteľov. Uvedená reforma ako taká by mala byť prínosom nielen pre odberateľov v domácnosti, ale aj pre konkurencieschopnosť priemyselných odvetví Únie tým, že umožní investície do čistých technológií, čo je nevyhnutné pri ich prechode na emisnú neutralitu. Energetickú transformáciu v Únii je potrebné podporiť pevnou výrobnou základňou čistých technológií. Touto reformou sa podporí cenovo dostupná elektrifikácia priemyslu a postavenie Únie ako svetového lídra vo výskume a inováciách v oblasti technológií na výrobu čistej energie.

- (13) Pripájanie nových výrobných a odberových zariadení do siete, najmä zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, sa často stretáva s priet'ahmi v postupoch pripájania do siete. Jedným z dôvodov takýchto priet'ahov je nedostatok dostupnej kapacity siete v mieste, ktoré si investor vybral, z čoho vyplýva potreba rozšírenia alebo posilnenia siete na bezpečné pripojenie týchto zariadení do sústavy. Nová požiadavka, aby prevádzkovatelia elektrizačných sústav na úrovni prenosu aj distribúcie uverejňovali a aktualizovali informácie o kapacite dostupnej pre nové pripojenia v oblastiach, v ktorých pôsobia, by investorom umožnila ľahší prístup k informáciám o dostupnosti kapacity siete v rámci sústavy, čím by sa urýchlilo rozhodovanie a tým aj požadované zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov. Prevádzkovatelia distribučných sústav by mali tieto informácie pravidelne aktualizovať, a to aspoň raz za štvrt'rok. Hoci by členské štáty mali mať možnosť rozhodnúť sa neuplatňovať túto požiadavku na elektroenergetické podniky, ktoré obsluhujú menej ako 100 000 pripojených odberateľov alebo ktoré obsluhujú malé izolované sústavy, mali by nabádať tieto podniky k tomu, aby tieto informácie poskytovali užívateľom sústav raz ročne, a na tento účel by mali podporovať vzájomnú spoluprácu prevádzkovateľov distribučných sústav. Prevádzkovatelia distribučných sústav by tiež mali uverejniť kritériá použité pri určovaní dostupných kapacít siete, ako sú aktuálne kapacity odberu a výroby, predpoklady pri posudzovaní nožnej ďalšej integrácie dodatočných užívateľov sústav, relevantné informácie o možnom obmedzení využívania energie a očakávaný najbližší relevantný vývoj siete.

- (14) Okrem toho, aby sa vyriešil problém dlhého čakania na odpoveď na žiadosti o pripojenie do siete, prevádzkovatelia distribučných sústav by mali užívateľom sústav poskytovať jasné a transparentné informácie o stave a vybavovaní ich žiadostí o pripojenie. Prevádzkovatelia distribučných sústav by mali takéto informácie poskytnúť do troch mesiacov odo dňa podania žiadosti a mali by ich pravidelne aktualizovať, a to aspoň štvrťročne.
- (15) V oblastiach, kde majú elektrické siete obmedzenú alebo žiadnu sieťovú kapacitu, by užívatelia siete, ktorí žiadajú o pripojenie do sústavy, mali mať možnosť využívať výhody vyplývajúce z uzavretia dohody o negarantovanom flexibilnom pripojení. V uvedenej dohode o pripojení by sa napríklad zohľadňovalo uskladňovanie energie alebo by sa obmedzil čas, v ktorom môže elektrárňou dodávať elektrinu do siete, alebo kapacita, ktorú môže vyvážať, čím by sa umožnilo jej čiastočné pripojenie. Prevádzkovatelia sústav by mali v takýchto oblastiach ponúkať možnosť uzatvárať dohody o flexibilnom pripojení. Regulačný orgán alebo, ak tak stanovil členský štát, iný príslušný orgán by mal pre prevádzkovateľov sústav vypracovať rámce pre vytváranie takýchto flexibilných pripojení, pričom by mal zabezpečiť, aby sa prioritizovali sieťové posilnenia, ktoré poskytujú štrukturálne riešenia, aby sa dohody o pripojení stali záväznými, len čo budú siete hotové, aby sa umožnili flexibilné pripojenia ako trvalé riešenie pre oblasti, kde je sieťové posilnenie neúčinné, a aby boli užívatelia siete žiadajúci o pripojenie do siete v čo najväčšej možnej miere informovaní o očakávaných úrovniach obmedzenia v rámci dohody o flexibilnom pripojení.

- (16) Počas energetickej krízy boli spotrebitelia vystavení mimoriadne nestálym veľkoobchodným cenám energie a mali obmedzené možnosti zapojiť sa do trhu s energiou. V dôsledku toho mnohí odberatelia v domácnosti čelili finančným ťažkostiam a nedokázali platiť faktúry. Najviac to zasiahlo zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou, ale týmto ťažkostiam boli vystavení aj odberatelia v domácnosti so strednými príjmami. Vysoké ceny energií by mohli negatívne ovplyvniť aj zdravie, pohodu a celkovú kvalitu života spotrebiteľov. Je preto dôležité zlepšiť práva a ochranu spotrebiteľov a zároveň im umožniť využívať výhody energetickej transformácie, oddeliť ich faktúry za elektrinu od krátkodobých cenových pohybov na trhoch s energiou a obnoviť rovnováhu rizika medzi dodávateľmi a spotrebiteľmi.
- (17) Spotrebitelia by mali mať prístup k širokej ponuke, aby si mohli vybrať zmluvu, ktorá zodpovedá ich potrebám. Dodávatelia však svoje ponuky zredukovali, zmlúv o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú je málo a ponuka sa zúžila. Spotrebitelia by mali mať vždy možnosť vybrať si cenovo dostupnú zmluvu o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú a dodávatelia by nemali mať možnosť jednostranne meniť zmluvné podmienky alebo zmluvu vypovedať pred uplynutím jej platnosti. Naďalej dôležité však ostávajú zmluvy s dynamickou cenou a spotrebiteľom môže pri znižovaní ich faktúr za energiu pomôcť čoraz rozsiahlejšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Členské štáty by mali mať možnosť oslobodiť dodávateľov s viac ako 200 000 koncovými odberateľmi, ktorí ponúkajú výlučne zmluvy s dynamickou cenou, od povinnosti ponúkať zmluvy o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú za predpokladu, že takéto oslobodenie nemá negatívny vplyv na hospodársku súťaž a že sa zachová dostatočne široká ponuka zmlúv o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú.

- (18) Ak dodávatelia nezabezpečia, aby ich portfólio elektriny bolo dostatočne zaistené, zmeny veľkoobchodných cien elektriny ich môžu finančne ohroziť a môžu viesť k ich zlyhaniu a k tomu, že náklady sa prenesú na spotrebiteľov a ostatných užívateľov siete. Ak preto dodávatelia ponúkajú zmluvy o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú, mali by sa primerane zaistiť. V primeranej zaistovacej stratégii by sa mal zohľadniť prístup dodávateľov k vlastnej výrobe a jej kapitalizácia, ako aj ich expozícia zmenám cien na veľkoobchodnom trhu, veľkosť dodávateľa alebo štruktúra trhu. Existenciu primeraných zaistovacích stratégií možno zabezpečiť prostredníctvom všeobecných pravidiel, na ktorých dodržiavanie sa dohliada bez toho, aby sa vykonávalo osobitné preskúmanie pozícií alebo stratégií jednotlivých dodávateľov. Nástrojmi na posudzovanie zaistovacích stratégií dodávateľov by mohli byť stresové testy a požiadavky na podávanie správ o dodávateľoch.

- (19) Spotrebitelia by mali mať možnosť vybrať si dodávateľa, ktorý im ponúkne cenu a službu, ktoré najlepšie vyhovujú ich potrebám. Pokrok v technológii merania a pomerového merania v spojení s informačnými a komunikačnými technológiami z technického hľadiska umožňuje mať pre jednotlivé priestory viacero dodávateľov. Odberatelia by mali mať možnosť vybrať si samostatného dodávateľa najmä pre elektrinu na napájanie spotrebičov, ako sú tepelné čerpadlá alebo elektrické vozidlá, ktoré majú obzvlášť vysokú spotrebu alebo ktoré tiež dokážu svoju spotrebu elektriny automaticky prispôsobovať cenovým signálom. Na tento účel by sa malo odberateľom umožniť, aby mali viac ako jeden merací a fakturačný bod na jedno miesto pripojenia svojich priestorov, čo umožní samostatné meranie a dodávky pre rôzne spotrebiče. Meracie body by mali byť navzájom jasne odlišené a mali by spĺňať platné technické predpisy. Členské štáty by mali určiť pravidlá pridelovania súvisiacich nákladov. Niektoré inteligentné meracie systémy dokážu priamo pokryť viac ako jeden merací bod, a preto umožňujú odberateľom mať súčasne viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny alebo dohodu o spoločnom využívaní energie. Dodávatelia by mali niesť zodpovednosť za vyrovňovanie odchýlok len v prípade meracích a fakturačných bodov, do ktorých dodávajú. Okrem toho, tým, že sa koncovým odberateľom umožní využívať špecializované meracie riešenia, ktoré sú pripojené k spotrebičom s flexibilným, regulovateľným zaťažením alebo sú v nich zabudované, môžu sa zúčastňovať na iných motivačných systémoch riadenia odberu, ktoré poskytujú služby flexibility na trhu s elektrinou a prevádzkovateľom prenosových sústav a prevádzkovateľom distribučných sústav. Celkovo by takéto opatrenia mali byť zlučiteľné so spoločným využívaním energie a mali by prispieť k vyššej miere využívania riadenia odberu a k posilneniu postavenia spotrebiteľov, čím sa odberateľom umožní lepšia kontrola nad ich spotrebou energie a faktúrami za ňu a zároveň sa elektrizačnej sústave poskytne dodatočná flexibilita na zvládanie výkyvov dodávok a odberu.

- (20) Vzhľadom na čoraz väčšiu zložitosť ponúk energií a rôzne marketingové praktiky je pre spotrebiteľov často ťažké úplne pochopiť dôsledky ponúk dodávateľov alebo zmluvy, ktorú podpisujú. Často nie je jasný najmä spôsob cenotvorby, podmienky predĺženia zmluvy, dôsledky vypovedania zmluvy či dôvody zmeny podmienok zo strany dodávateľa. Dodávatelia alebo účastníci trhu zapojení do agregácie by preto mali spotrebiteľom pred uzavretím alebo predĺžením zmluvy stručným a ľahko zrozumiteľným spôsobom poskytnúť kľúčové informácie o ponukách energií.
- (21) Na zabezpečenie kontinuity dodávok pre spotrebiteľov, predovšetkým v prípadoch zlyhania dodávateľa, by členské štáty mali zaviesť režim dodávateľa poslednej inštancie. Určiť dodávateľa poslednej inštancie by malo byť možné buď pred zlyhaním dodávateľa, alebo v okamihu jeho zlyhania. Tohto dodávateľa poslednej inštancie možno považovať za poskytovateľa univerzálnej služby. Dodávateľom poslednej inštancie by mohlo byť obchodné oddelenie vertikálne integrovaného podniku, ktorý je aj distribútorom, pod podmienkou, že spĺňa požiadavky na oddelenie podľa smernice (EÚ) 2019/944. To však neznamená, že členské štáty sú povinné zabezpečovať dodávky za určitú pevne stanovenú minimálnu cenu. Ak členský štát uloží dodávateľovi poslednej inštancie povinnosť dodávať elektrinu odberateľovi, ktorý nedostáva trhové ponuky, uplatňujú sa podmienky stanovené v článku 5 smernice (EÚ) 2019/944 a táto povinnosť môže zahŕňať regulovanú cenu len v rozsahu, v akom je odberateľ oprávnený využívať regulované ceny. Pri posudzovaní, či sú ponuky prijaté odberateľmi mimo domácnosti trhové, by členské štáty mali zohľadniť individuálne obchodné a technické okolnosti. Ak už členský štát pred ... [deň nadobudnutia účinnosti tejto smernice] na základe spravodlivého, transparentného a nediskriminačného postupu určil dodávateľa poslednej inštancie, nie je potrebné začať nový postup určenia dodávateľa poslednej inštancie.

- (22) Spoločné využívanie energie môže vytvoriť odolnosť voči vplyvu vysokých a nestálych cien na veľkoobchodnom trhu na faktúry spotrebiteľov za energiu, posilňuje postavenie širšej skupiny spotrebiteľov, ktorí inak nemajú možnosť stať sa aktívnymi odberateľmi z dôvodu finančných alebo priestorových obmedzení, ako sú zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou, a vedie k zvýšenému využitiu energie z obnoviteľných zdrojov mobilizáciou dodatočných súkromných kapitálových investícií a diverzifikáciou spôsobov odmeňovania. Integráciou vhodných cenových signálov a skladovacích zariadení môže spoločné využívanie elektriny prispieť k položeniu základov pre využitie potenciálu flexibility menších spotrebiteľov. Ustanoveniami o spoločnom využívaní energie uvedenými v tejto smernici sa dopĺňajú ustanovenia týkajúce sa vlastnej spotreby uvedené v článku 21 smernice (EÚ) 2018/2001 a v článku 15 smernice (EÚ) 2019/944, najmä pokiaľ ide o kolektívnu vlastnú spotrebu.

- (23) Aktívni odberatelia, ktorí vlastnia, majú v prenájme alebo prenajímajú zariadenie na skladovanie alebo výrobu elektriny, by mali mať právo poskytnúť na spoločné využívanie nadmernú výrobu za určitú cenu alebo bezplatne a umožniť ostatným spotrebiteľom, aby sa stali aktívnymi odberateľmi, alebo poskytnúť na spoločné využívanie energiu z obnoviteľných zdrojov vyrobenú alebo uskladnenú prostredníctvom spoločne prenajímaných, prenajatých alebo vlastnených zariadení s kapacitou do 6 MW, a to buď priamo, alebo prostredníctvom tretej strany ako organizátora. V prípade odberateľov, ktorí sa zúčastňujú na systémoch spoločného využívania energie väčších ako malé a stredné podniky by veľkosť inštalovanej kapacity výrobného zariadenia pridruženého k systému spoločného využívania energie mala byť maximálne 6 MW a spoločné využívanie energie by sa malo uskutočňovať v rámci miestnej alebo obmedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určia členské štáty. Akákoľvek platba za spoločné využívanie nadmernej výroby za určitú cenu sa môže vyrovnávať buď priamo medzi aktívnymi odberateľmi, alebo automaticky prostredníctvom platformy pre partnerské obchodovanie. Dohody o spoločnom využívaní energie sú založené buď na súkromnej zmluvnej dohode medzi aktívnymi odberateľmi, alebo sú organizované prostredníctvom právnickej osoby. Právnická osoba, ktorá spĺňa kritériá komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 16 smernice (EÚ) 2018/2001 alebo občianskeho energetického spoločenstva v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 11 smernice (EÚ) 2019/944, by mohla so svojimi členmi spoločne využívať elektrinu vyrobenú zo zariadení, ktorých je výlučným vlastníkom. Rámec ochrany a posilnenia postavenia pri spoločnom využívaní energie by mal venovať osobitnú pozornosť zraniteľným odberateľom a odberateľom postihnutým energetickou chudobou.

- (24) Spoločným využívaním energie sa do praxe zavádza kolektívna spotreba elektriny vyrobenej vlastnou výrobou alebo uskladnenej elektriny dodávanej do verejnej siete viac ako jedným spoločne konajúcim aktívnym odberateľom. Členské štáty by mali zaviesť vhodnú infraštruktúru informačných technológií, ktorou sa v určitom časovom rámci umožní administratívne spárovanie celkovej nameranej spotreby odberateľa s energiou vyrobenou vlastnou výrobou alebo uskladnenou energiou z obnoviteľných zdrojov, ktorá sa pri výpočte energetickej zložky faktúry za energiu vystavenej dodávateľom od celkovej spotreby odčíta, čím sa zníži výška odberateľovej faktúry. Výstup týchto zariadení by sa mal rozdeliť medzi agregované profily zaťaženia spotrebiteľov na základe statických, variabilných alebo dynamických metód výpočtu, ktoré môžu byť vopred vymedzené alebo dohodnuté aktívnymi odberateľmi. Aktívni odberatelia, ktorí sa zúčastňujú na spoločnom využívaní energie, nesú finančnú zodpovednosť za nerovnováhu, ktorú spôsobia, bez toho, aby bola dotknutá možnosť aktívnych odberateľov preniesť svoju zodpovednosť za vyrovnanie odchýlky na iných účastníkov trhu. Všetky práva a povinnosti spotrebiteľov stanovené v smernici (EÚ) 2019/944 sa vzťahujú na koncových odberateľov zapojených do systémov spoločného využívania energie. Domácnosti s inštalovaným výkonom do 10,8 kW v prípade samostatných domácností a do 50 kW v prípade bytových domov by však nemali byť povinní dodržiavať povinnosti dodávateľa. Členské štáty by mali mať možnosť upraviť tieto prahové hodnoty tak, aby zodpovedali vnútroštátnym okolnostiam, až do 30 kW v prípade samostatných domácností a od 40 kW do 100 kW v prípade bytových domov.

- (25) K zvýšenému využívaniu energie z obnoviteľných zdrojov a k zapojeniu občanov do energetickej transformácie by spolu s inými systémami a technológiami mohli prispieť plug-in minisolárne systémy. Členské štáty by mali mať možnosť podporiť zavádzanie týchto systémov s cieľom znížiť administratívne a technické zaťaženie. Regulačné orgány by mali mať možnosť stanoviť sieťové tarify za dodávku elektriny z plug-in minisolárnych systémov alebo stanoviť metodiku výpočtu týchto taríf. V závislosti od situácie v členskom štáte by bolo možné, aby boli tarify veľmi nízke alebo dokonca nulové a zároveň aby odrážali náklady, boli transparentné a nediskriminačné.
- (26) Zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou by mali byť primerane chránení pred odpojením od elektriny a rovnako by sa nemali dostať do situácie, ktorá ich núti k odpojeniu. Členské štáty by preto mali zabezpečiť, aby boli zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou plne chránení pred odpojením od elektriny, a to prijatím vhodných opatrení vrátane zákazu odpojenia alebo iných rovnocenných opatrení. Členské štáty majú k dispozícii početné nástroje a osvedčené postupy, ku ktorým patria okrem iného celoročné alebo sezónne zákazy odpojenia, predchádzanie dlhu a udržateľné riešenia na podporu odberateľov, ktorí majú problém platiť faktúry za energiu. Úloha dodávateľov a všetkých príslušných vnútroštátnych orgánov pri určovaní vhodných krátkodobých aj dlhodobých opatrení, ktoré by mali byť k dispozícii zraniteľným odberateľom a odberateľom postihnutým energetickou chudobou, aby mohli riadiť svoju spotrebu energie a náklady, je naďalej zásadná a dodávatelia a príslušné vnútroštátne orgány by mali úzko spolupracovať s orgánmi sociálneho zabezpečenia.

- (27) Spotrebitelia majú právo využívať postupy podávania sťažností riadené ich dodávateľmi, ako aj postupy mimosúdneho urovnávania sporov, aby sa ich práva účinne presadzovali a aby neboli znevýhodnení v prípade nezhôd s dodávateľmi, najmä pokiaľ ide o faktúry alebo dlžnú sumu. Ak odberatelia využijú tieto postupy, dodávatelia by nemali vypovedať zmluvy na základe skutočností, ktoré sú naďalej predmetom sporu. Dodávatelia a odberatelia by si mali naďalej plniť svoje zmluvné práva a povinnosti, najmä dodávať elektrinu a platiť za túto elektrinu, a postupy podávania sťažností by sa nemali stať dôvodom na zneužívanie, ktoré odberateľom umožní neplniť si svoje zmluvné záväzky vrátane platenia faktúr. Členské štáty by mali zaviesť vhodné opatrenia, aby sa zabránilo tomu, že sa uvedené postupy podávania sťažností alebo mimosúdneho urovnávania sporov budú využívať narušeným spôsobom.

- (28) Verejné zásahy do cenotvorby pri dodávke elektriny by v zásade predstavovali opatrenie narúšajúce trh. Takéto zásahy by sa preto mali vykonávať len v náležitých prípadoch a ako záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a mali by podliehať osobitným podmienkam. Podľa tejto smernice sú regulované ceny možné pre zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou, a to aj pod úrovňou nákladov, a ako prechodné opatrenie pre odberateľov v domácnosti a mikropodniky bez ohľadu na to, či nastala kríza cien elektriny. Počas krízy cien elektriny, keď sa veľkoobchodné a maloobchodné ceny elektriny výrazne zvýšia, by členské štáty mali mať možnosť dočasne rozšíriť uplatňovanie regulovaných cien na malé podniky a stredné podniky. Pokiaľ ide o odberateľov v domácnosti a malé a stredné podniky, členské štáty by mali mať možnosť výnimočne a dočasne stanoviť regulované ceny pod úrovňou nákladov počas krízy cien elektriny za predpokladu, že to nespôsobí narušenia hospodárskej súťaže medzi dodávateľmi a že sa dodávateľom budú kompenzovať náklady na dodávky pod úrovňou nákladov. Je však potrebné zabezpečiť, aby takáto regulácia cien bola cielená a nevytvárala stimuly na zvyšovanie spotreby. Preto by sa takáto výnimočná a dočasné predĺženie cenovej regulácie malo obmedziť na 80 % mediánu spotreby domácností v prípade odberateľov v domácnosti a na 70 % spotreby v predchádzajúcom roku v prípade malých a stredných podnikov. Rada by mala mať možnosť na návrh Komisie prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia vyhlásiť regionálnu krízu cien elektriny alebo krízu cien elektriny v celej Únii. Posúdenie toho, či takáto kríza cien elektriny nastala, by sa malo zakladať na porovnaní s cenami v čase bežného fungovania trhu, a preto by sa z neho mal vylúčiť vplyv predchádzajúcich kríz cien elektriny vyhlásených podľa tejto smernice.

V takomto vykonávacom rozhodnutí by sa malo stanoviť aj obdobie platnosti vyhlásenia krízy cien elektriny, počas ktorého sa uplatňuje dočasné predĺženie regulovaných cien. Uvedené obdobie by nemalo byť dlhšie ako jeden rok. Ak sú naďalej splnené podmienky, na základe ktorých bola kríza cien elektriny vyhlásená, Rada by mala mať možnosť na návrh Komisie predĺžiť obdobie platnosti vykonávacieho rozhodnutia. Prenesenie vykonávacích právomocí na Radu je odôvodnené vzhľadom na významné horizontálne dôsledky rozhodnutia o vyhlásení krízy cien elektriny pre členské štáty, čím sa otvárajú rozšírené možnosti verejných zásahov do cenotvorby pri dodávke elektriny. Takéto dôsledky sú významné z hľadiska počtu dotknutých odberateľov, ako aj z hľadiska dôležitosti kategórií takých odberateľov. Pri prenesení vykonávacích právomocí na Radu sa primerane zohľadňuje aj politická povaha takéhoto rozhodnutia, ktorým sa vyhlasuje kríza cien elektriny, čo si vyžaduje citlivé vyváženie rôznych politických aspektov, ktoré sú kľúčové pre rozhodnutie členských štátov vykonať stanovenie cien energie. V prípade zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou by cenová regulácia uplatňovaná členskými štátmi mohla pokrývať 100 % ceny v súlade s článkom 5 smernice (EÚ) 2019/944. Vyhlásenie regionálnej krízy cien elektriny alebo krízy cien elektriny v celej Únii by malo v každom prípade zabezpečiť rovnaké podmienky vo všetkých členských štátoch, ktorých sa rozhodnutie týka, aby nedošlo k neprimeranému narušeniu vnútorného trhu.

- (29) Členské štáty by mali mať možnosť poskytovať podporu v súlade s článkami 107 a 108 ZFEÚ na dodatočné náklady priemyselných odberateľov na elektrinu v čase krízy dodávok elektriny a výnimočne závažného zvýšenia cien.

- (30) Keďže Estónsko, Lotyšsko a Litva ešte nie sú zosynchronizované s elektrizačnou sústavou Únie, čelia pri organizovaní vyrovnávacích trhov a pri trhovom orientovanom obstarávaní podporných služieb veľmi špecifickým výzvam. Zatiaľ čo pokrok v synchronizácii pokračuje, jedným z kritických predpokladov stabilnej synchronnej prevádzky sústavy je dostupnosť dostatočných rezerv disponibility na reguláciu frekvencie. Keďže sú však pobaltské štáty pri riadení frekvencií závislé od ruskej synchronnej oblasti, neboli doteraz schopné vytvoriť svoj vlastný funkčný vyrovnávací trh. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine výrazne zvýšila riziko v oblasti bezpečnosti dodávok, ktoré vyplýva z neexistencie vlastných vyrovnávacích trhov. Estónsko, Lotyšsko a Litva by preto mali byť oslobodené od požiadaviek stanovených v niektorých ustanoveniach článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/944, ak je to potrebné na zaistenie bezpečnosti sústavy počas prechodného obdobia. Prechodné obdobia pre Estónsko, Lotyšsko a Litvu by sa mali ukončiť čo najskôr po synchronizácii a mali by sa využiť na vytvorenie vhodných trhových nástrojov, ktoré ponúkajú krátkodobé vyrovnávacie rezervy a iné nevyhnutné podporné služby, a mali by byť obmedzené na obdobie, ktoré je pre uvedený proces nevyhnutné.
- (31) Vzhľadom na to, že cyperská prenosová sústava nie je prepojená so sústavou žiadneho iného členského štátu, Cyprus čelí pri organizovaní vyrovnávacích trhov a pri trhovom orientovanom obstarávaní podporných služieb veľmi špecifickým výzvam. Cyprus by preto mal byť oslobodený od požiadaviek v článku 40 ods. 4 a v článku 54 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/944, pokiaľ je to potrebné na zaistenie bezpečnosti sústavy počas prechodného obdobia, konkrétne dovtedy, kým sa cyperská prenosová sústava nepripojí k sústave iných členských štátov prostredníctvom spojovacích vedení.

- (32) Touto smernicou sa stanovuje právny základ pre spracúvanie osobných údajov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679¹⁶. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli splnené všetky zásady a povinnosti súvisiace so spracúvaním osobných údajov stanovené v nariadení (EÚ) 2016/679 vrátane minimalizácie údajov. Ak možno cieľ tejto smernice dosiahnuť bez spracúvania osobných údajov, prevádzkovatelia údajov by sa mali spoliehať na anonymné a súhrnné údaje.
- (33) Pokiaľ niektoré z opatrení stanovených v tejto smernici predstavuje štátnu pomoc, nie je ustanoveniami týkajúcimi sa takýchto opatrení dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ. Komisia má právomoc posúdiť zlučiteľnosť štátnej pomoci s vnútorným trhom.
- (34) Smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.
- (35) Keďže cieľ tejto smernice, a to zlepšenie koncepcie integrovaného trhu s elektrinou najmä v záujme zabránenia neprimerane vysokým cenám elektriny, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

Článok 1
Zmena smernice (EÚ) 2018/2001

V smernici (EÚ) 2018/2001 sa v článku 4 ods. 3 nahrádza druhý pododsek takto:

„Pokiaľ ide o systémy priamej podpory cien, na uvedený účel sa poskytuje podpora formou trhovej prémie, ktorá by mohla byť okrem iného pohyblivá alebo pevná.

Druhý pododsek tohto odseku sa neuplatňuje na podporu elektriny zo zdrojov uvedených v článku 19d ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943, na ktorú sa uplatňuje článok 19d ods. 1 uvedeného nariadenia.“

Článok 2
Zmeny smernice (EÚ) 2019/944

Smernica (EÚ) 2019/944 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) bod 8 sa nahrádza takto:

„8. „aktívny odberateľ“ je koncový odberateľ alebo skupina spoločne konajúcich koncových odberateľov, ktorí spotrebúvajú alebo uskladňujú elektrinu vyrobenú vo svojich priestoroch nachádzajúcich sa vo vymedzených hraniciach alebo elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou, alebo spoločne využívanú elektrinu v rámci iných priestorov, alebo ktorí predávajú elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou alebo sa podieľajú na schémach flexibility alebo energetickej efektívnosti, a to za predpokladu, že uvedené činnosti nie sú ich hlavnou obchodnou ani profesionálnou činnosťou;“;

b) vkladá sa tento bod:

„10a. „spoločné využívanie energie“ je vlastná spotreba energie z obnoviteľných zdrojov aktívnymi odberateľmi, ktorá je buď:

- a) vyrobená alebo uskladnená spoločne v mieste odberu alebo mimo neho prostredníctvom zariadenia, ktoré úplne alebo čiastočne vlastní alebo prenajímajú; alebo
- b) na ktorú im iný aktívny odberateľ postúpil právo, či už za určitú cenu alebo bezplatne;“;

c) vkladá sa tento bod:

„15a. „zmluva o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú“ je zmluva o dodávke elektriny medzi dodávateľom a koncovým odberateľom, ktorou sa zaručuje, že zmluvné podmienky vrátane ceny zostanú nezmenené počas trvania zmluvy, a ktorá môže v rámci pevnej ceny obsahovať flexibilný prvok, napríklad variácie cien v čase špičky a mimo špičky, pričom zmeny výslednej faktúry môžu vyplývať len z prvkov, ktoré neurčujú dodávateľia, ako sú dane a odvody;“;

d) vkladajú sa tieto body:

„24a. „dodávateľ poslednej inštalácie“ je dodávateľ, ktorý je určený na to, aby prevzal dodávanie elektriny odberateľom od dodávateľa, ktorý ukončil prevádzku;

24b. „energetická chudoba“ je energetická chudoba v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 52 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791*;

24c. „dohoda o flexibilnom pripojení“ je súbor dohodnutých podmienok na pripojenie elektrickej kapacity do siete, ktorý zahŕňa podmienky na obmedzenie a reguláciu dodávok elektriny do prenosovej alebo distribučnej sústavy a jej odberov z prenosovej alebo distribučnej sústavy;

* Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (Ú. v. EÚ L 231, 20.9.2023, s. 1).“;

e) bod 31 sa nahrádza takto:

„31. „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia z obnoviteľných zdrojov v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 1 smernice (EÚ) 2018/2001;“

2. Článok 4 sa nahrádza takto:

„Článok 4

Slobodná voľba dodávateľa

Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli slobodne nakupovať elektrinu od dodávateľov, ktorých si sami vyberú. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli mať súčasne uzatvorenú viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny alebo dohodu o spoločnom využívaní energie, a na uvedený účel sú odberatelia oprávnení mať viac ako jeden merací a vyúčtovací bod v jednom mieste pripojenia svojich priestorov. Ak je to technicky možné, inteligentné meracie systémy zavedené v súlade s článkom 19 sa môžu využiť na to, aby sa odberateľom umožnilo mať súčasne viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny alebo viac ako jednu dohodu o spoločnom využívaní energie.“

3. Vkladá sa tento článok:

„Článok 6a

Dohody o flexibilnom pripojení

1. Regulačný orgán alebo iný príslušný orgán, ak tak členský štát stanovil, vytvorí rámec pre prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov distribučných sústav s cieľom ponúknuť možnosť uzavrieť dohody o flexibilnom pripojení v oblastiach, kde je dostupnosť kapacity siete pre nové pripojenia obmedzená alebo nie je žiadna, ktorý sa uverejní v súlade s článkom 31 ods. 3 a článkom 50 ods. 4a prvým pododsekom nariadenia (EÚ) 2019/943. Uvedený rámec zabezpečuje, že:
 - a) flexibilné pripojenia vo všeobecnosti neodďaľujú posilnenie siete v určených oblastiach;

- b) po rozvinutí siete sa zaistí prechod z dohôd o flexibilnom pripojení na dohody o pevnom pripojení na základe stanovených kritérií; a
 - c) v prípade oblastí, v ktorých regulačný orgán alebo iný príslušný orgán, ak tak členský štát stanovil, nepovažuje rozvoj siete za najefektívnejšie riešenie, sa podľa potreby umožní, aby boli dohody o flexibilnom pripojení trvalým riešením, a to aj pre uskladňovanie energie.
2. Rámcom uvedeným v odseku 1 sa môže zabezpečiť, aby sa v dohodách o flexibilnom pripojení špecifikovali aspoň:
- a) maximálna pevná dodávka elektriny do siete a maximálny pevný odber elektriny zo siete, ako aj dodatočná flexibilná kapacita dodávok a odberov, ktorú možno pripojiť a diferencovať podľa časových blokov počas roka;
 - b) sieťové poplatky platné pre pevné aj flexibilné kapacity dodávok a odberov;
 - c) dohodnuté trvanie dohody o flexibilnom pripojení a očakávaný dátum poskytnutia pripojenia na celú požadovanú pevnú kapacitu.

Od používateľa sústavy, ktorý sa pripája prostredníctvom flexibilného pripojenia do siete, sa vyžaduje, aby nainštaloval systém regulácie výkonu, ktorý je certifikovaný oprávneným certifikačným orgánom.“

4. Článok 11 sa mení takto:

a) názov sa nahrádza takto:

„Nárok na zmluvu o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú a na zmluvu s dynamickou cenou elektriny“;

b) odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby národný regulačný rámec umožňoval dodávateľom ponúkať zmluvy o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú a zmluvy s dynamickou cenou elektriny. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia, ktorí majú nainštalované inteligentné meracie zariadenie, mohli požiadať o uzavretie zmluvy s dynamickou cenou elektriny a aby všetci koncoví odberatelia mohli požiadať o uzavretie zmluvy o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú na obdobie aspoň jedného roka aspoň s jedným dodávateľom a s každým dodávateľom, ktorý má viac než 200 000 koncových odberateľov.

Odchylné od prvého pododseku môžu členské štáty oslobodiť dodávateľa s viac ako 200 000 koncovými odberateľmi od povinnosti ponúkať zmluvy o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú, ak:

a) dodávateľ ponúka len zmluvy s dynamickou cenou;

- b) oslobodenie od povinnosti nemá negatívny vplyv na hospodársku súťaž;
a
- c) koncoví odberatelia majú stále dostatočnú možnosť výberu zmlúv o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú.

Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia jednostranne nemenili podmienky zmlúv o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú a aby také zmluvy nevypovedali pred uplynutím ich platnosti.“;

- c) vkladajú sa tieto odseky:

„1a. Pred uzatvorením alebo predĺžením akejkoľvek zmluvy uvedenej v odseku 1 tohto článku sa koncovým odberateľom dobre viditeľným spôsobom poskytnú jasné a zrozumiteľné súhrny hlavných zmluvných podmienok. Tento súhrn obsahuje práva uvedené v článku 10 ods. 3 a 4 a aspoň tieto informácie:

- a) celková cena a jej rozčlenenie;
- b) vysvetlenie, či je cena pevná, variabilná alebo dynamická;
- c) e-mailová adresa dodávateľa a informácie o jeho linke zákazníckej podpory; a
- d) prípadné informácie o jednorazových platbách, akciách, dodatočných službách a zľavách.

Komisia poskytne v tomto ohľade usmernenia.

1b. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia so zmluvami o dodávke elektriny s pevnou cenou na dobu určitú neboli vylúčení z účasti na riadení odberu a spoločnom využívaní energie a z aktívneho prispievania k naplneniu potrieb flexibility vnútroštátnej elektrizačnej sústavy, ak sa pre takúto účasť rozhodnú.“;

d) odsek 2 sa nahrádza takto:

„2. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia v plnom rozsahu informovali koncových odberateľov o príležitostiach, nákladoch a rizikách príslušných typov zmlúv o dodávke elektriny a aby sa od dodávateľov vyžadovalo, aby koncovým odberateľom poskytovali náležité informácie vrátane informácií o potrebe inštalácie vhodného elektromera. Regulačné orgány:

- a) monitorujú vývoj trhu a posudzujú riziká, ktoré môžu priniesť nové produkty a služby, a riešia zneužívajúce praktiky;
- b) prijímajú primerané opatrenia v prípade, že sa v súlade s článkom 12 ods. 3 zistia neprípustné stornovacie poplatky.“

5. Vkladá sa tento článok:

„Článok 15a

Právo na spoločné využívanie energie

1. Členské štáty zabezpečia, aby všetky domácnosti, malé a stredné podniky, verejné subjekty a, ak tak rozhodol členský štát, aj iné kategórie koncových odberateľov mali právo nediskriminačným spôsobom sa zúčastňovať na spoločnom využívaní energie ako aktívni odberatelia v rámci tej istej ponukovej oblasti alebo presnejšie vymedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určí uvedený členský štát.
2. Členské štáty zabezpečia, aby boli aktívni odberatelia oprávnení spoločne využívať energiu z obnoviteľných zdrojov na základe súkromných dohôd alebo prostredníctvom právneho subjektu. Účasť na spoločnom využívaní energie nesmie predstavovať hlavnú obchodnú ani profesionálnu činnosť aktívnych odberateľov zapojených do spoločného využívania energie.
3. Aktívni odberatelia môžu vymenovať tretiu stranu za organizátora spoločného využívania energie na účely:
 - a) komunikácie o dohodách o spoločnom využívaní energie s inými relevantnými subjektmi, ako sú dodávatelia a prevádzkovatelia sústav, a to aj o aspektoch súvisiacich s platnými tarifami a poplatkami, daňami alebo odvodmi;
 - b) poskytovania podpory pri riadení a vyrovnávaní flexibilných odberov, distribuovanej výroby energie z obnoviteľných zdrojov a zariadení na uskladňovanie za meracím zariadením, ktoré sú súčasťou príslušnej dohody o spoločnom využívaní energie;

- c) uzatvárania zmlúv s aktívnymi odberateľmi, ktorí sa zúčastňujú na spoločnom využívaní energie, a ich vyúčtovania;
- d) inštalácie a prevádzky zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov alebo uskladňovanie energie vrátane merania a údržby.

Organizátor spoločného využívania energie alebo iná tretia strana môžu vlastniť alebo spravovať zariadenie na uskladňovanie alebo výrobu energie z obnoviteľných zdrojov do 6 MW bez toho, aby sa považoval za aktívneho odberateľa, s výnimkou prípadu, keď je jedným z aktívnych odberateľov zúčastňujúcich sa na projekte spoločného využívania energie. Organizátor spoločného využívania energie poskytuje nediskriminačné služby a transparentné ceny a tarify, ako aj podmienky poskytovania služieb. So zreteľom na prvý pododsek písm. c) tohto odseku sa uplatňujú články 10, 12 a 18. Členské štáty stanovujú regulačný rámec na uplatňovanie tohto odseku.

- 4. Členské štáty zabezpečia, aby aktívni odberatelia, ktorí sa zúčastňujú na spoločnom využívaní energie:
 - a) boli oprávnení na to, aby sa ich spoločne využívaná elektrina dodávaná do siete odpočítala od ich celkovej nameranej spotreby v rámci časového intervalu, ktorý nie je dlhší ako obdobie zúčtovania odchýlok, a to bez toho, aby boli dotknuté uplatniteľné nediskriminačné dane, odvody a sieťové poplatky zohľadňujúce náklady;
 - b) mohli ako koncoví odberatelia využívať všetky práva a povinnosti spotrebiteľov v súlade s touto smernicou;

- c) neboli povinní dodržiavať povinnosti dodávateľa, ak energiu z obnoviteľných zdrojov spoločne využívajú domácnosti s inštalovaným výkonom do 10,8 kW v prípade samostatných domácností a do 50 kW v prípade bytových domov;
- d) pokiaľ ide o dohody o spoločnom využívaní energie, mali prístup k dobrovoľným vzorovým zmluvám so spravodlivými a transparentnými podmienkami;
- e) v prípade konfliktu vyplývajúceho z dohody o spoločnom využívaní energie mali prístup k mimosúdному urovnaniu sporov s ostatnými účastníkmi dohody o spoločnom využívaní energie v súlade s článkom 26;
- f) neboli predmetom nespravodlivého alebo diskriminačného zaobchádzania zo strany účastníkov trhu alebo samostatných subjektov zúčtovania;
- g) boli informovaní o možnosti zmien v ponukových oblastiach v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2019/943, ako aj o skutočnosti, že právo na spoločné využívanie energie z obnoviteľných zdrojov je obmedzené v súlade s odsekom 1 tohto článku;
- h) informovali príslušných prevádzkovateľov sústav a účastníkov trhu vrátane príslušných dodávateľov o dohodách o spoločnom využívaní energie, a to buď priamo alebo prostredníctvom organizátora spoločného využívania energie.

Členské štáty môžu upraviť prahové hodnoty uvedené v prvom pododseku písm. c) takto:

- a) v prípade samostatných domácností sa prahová hodnota môže zvýšiť až na 30 kW;
 - b) v prípade bytových domov sa prahová hodnota môže zvýšiť až na 100 kW alebo v prípade riadne odôvodnených mimoriadnych okolností v dôsledku menšej priemernej veľkosti bytových domov sa môže znížiť na minimálne 40 kW.
5. Ak sú iné kategórie koncových odberateľov zúčastňujúcich sa na systémoch spoločného využívania energie väčšie ako malé a stredné podniky, uplatňujú sa tieto dodatočné podmienky:
- a) veľkosť inštalovaného výkonu výrobného zariadenia pridruženého k systému spoločného využívania energie je maximálne 6 MW;
 - b) spoločné využívanie energie sa uskutočňuje v rámci miestnej alebo obmedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určil dotknutý členský štát.
6. Členské štáty zabezpečia, aby príslušní prevádzkovatelia prenosovej sústavy alebo prevádzkovatelia distribučnej sústavy alebo iné určené subjekty:
- a) monitorovali, zhromažďovali a validovali údaje z merania súvisiace so spoločne využívanou elektrinou a oznamovali ich príslušným koncovým odberateľom a účastníkom trhu aspoň každý mesiac a v súlade s článkom 23 a aby na tento účel zaviedli vhodné systémy informačných technológií;

- b) stanovili príslušné kontaktné miesto na:
 - i) evidenciu dohôd o spoločnom využívaní energie;
 - ii) sprístupnenie praktických informácií o spoločnom využívaní energie;
 - iii) prijímanie informácií o príslušných meracích bodoch, zmenách miesta a účasti; a
 - iv) prípadné jasné, transparentné a včasné validovanie metód výpočtu.
- 7. Členské štáty prijímú vhodné a nediskriminačné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou mohli mať prístup k systémom spoločného využívania energie. Takéto opatrenia môžu zahŕňať finančnú podporu alebo kvóty na pridelenie vyrobenej energie.
- 8. Členské štáty zabezpečia, aby projekty spoločného využívania energie vo vlastníctve orgánov verejnej správy sprístupnili spoločnú elektrinu zraniteľným odberateľom alebo energeticky chudobným odberateľom alebo občanom. Členské štáty pritom vyvinú maximálne úsilie na podporu toho, aby množstvo uvedenej sprístupnenej energie predstavovalo v priemere aspoň 10 % spoločne využívanej energie.
- 9. Členské štáty môžu podporovať zavádzanie plug-in minisolárnych systémov s výkonom do 800 W v budovách a na nich.

10. Komisia poskytuje členským štátom usmernenia bez zvýšenia administratívneho zaťaženia s cieľom uľahčiť stanovenie štandardizovanej metódy, pokiaľ ide o spoločné využívanie energie, a zabezpečiť rovnaké podmienky pre komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov a občianske energetické spoločenstvá.
11. Týmto článkom nie je dotknuté právo odberateľov vybrať si svojho dodávateľa v súlade s článkom 4 ani uplatniteľné vnútroštátne pravidlá udeľovania povolení dodávateľom.“

6. Vkladá sa tento článok:

„Článok 18a

Riadenie rizika dodávateľov

1. Regulačné orgány alebo, ak členský štát určil na tento účel alternatívny nezávislý príslušný orgán, takýto určený príslušný orgán s prihliadnutím na veľkosť dodávateľa alebo štruktúru trhu a prípadne aj vykonaním stresových testov, zabezpečia, aby dodávatelia:
 - a) mali zavedené vhodné stratégie zaistenia s cieľom obmedziť riziko zmien vo veľkoobchodnej dodávke elektriny, pokiaľ ide o hospodársku životaschopnosť ich zmlúv s odberateľmi, a to pri zachovaní likvidity na krátkodobých trhoch a cenových signálov z týchto trhov;
 - b) prijali všetky primerané opatrenia na obmedzenie rizika výpadku dodávok.

2. Stratégie zaistenia dodávateľov môžu zahŕňať využívanie zmlúv o nákupe elektriny, v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 77 nariadenia (EÚ) 2019/943, alebo iných primeraných nástrojov, ako sú forwardové zmluvy. Ak existujú dostatočne rozvinuté trhy pre zmluvy o nákupe elektriny, ktoré umožňujú efektívnu hospodársku súťaž, členské štáty môžu vyžadovať, aby časť rizikovej expozície dodávateľov voči zmenám veľkoobchodných cien elektriny bola krytá využitím zmlúv o nákupe elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, a to na obdobie zodpovedajúce trvaniu rizikovej expozície na strane spotrebiteľov a pod podmienkou dodržiavania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.
3. Členské štáty sa usilujú zabezpečiť dostupnosť zaist'ovacích produktov pre občianske energetické spoločenstvá a komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov a vytvoriť na tento účel základné podmienky.“

7. V článku 27 sa odsek 1 nahrádza takto:

- „1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia v domácnosti, a ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky využívali univerzálnu službu, a to právo na dodávku elektriny v stanovenej kvalite na ich území za konkurenčné, ľahko a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zabezpečenie poskytovania univerzálnej služby uložia členské štáty prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť pripojiť odberateľov do svojej sústavy za podmienok a taríf stanovených v súlade s postupom stanoveným v článku 59 ods. 7. Táto smernica nebráni členským štátom v tom, aby posilňovali trhovú pozíciu odberateľov v domácnosti a malých a stredných odberateľov mimo domácnosti podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.“

8. Vkladá sa tento článok:

„Článok 27a

Dodávateľ poslednej inštancie

1. Ak členské štáty ešte nezaviedli režim týkajúci sa dodávateľov poslednej inštancie, zavedú takýto režim s cieľom zabezpečiť kontinuitu dodávok aspoň pre odberateľov v domácnosti. Dodávatelia poslednej inštancie sú určení spravodlivým, transparentným a nediskriminačným postupom.
2. Koncoví odberatelia, ktorí sú presunutí k dodávateľom poslednej inštancie, naďalej využívajú všetky svoje práva odberateľov stanovené v tejto smernici.
3. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia poslednej inštancie bezodkladne informovali presunutých odberateľov o svojich podmienkach a zaistili pre nich plynulú kontinuitu služieb na obdobie potrebné na nájdenie nového dodávateľa a v trvaní aspoň šesť mesiacov.
4. Členské štáty zabezpečia, aby boli koncovým odberateľom v súvislosti s prechodom na trhovú ponuku poskytnuté informácie a podpora.
5. Členské štáty môžu od dodávateľa poslednej inštancie vyžadovať, aby dodával elektrinu odberateľom v domácnosti a malým a stredným podnikom, ktoré nedostávajú trhové ponuky. V takýchto prípadoch sa uplatňujú podmienky stanovené v článku 5.“

9. Vkladá sa tento článok:

„Článok 28a

Ochrana pred odpojením

1. Členské štáty zabezpečia, aby boli zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou plne chránení pred odpojením od elektriny, a to prijatím vhodných opatrení vrátane zákazu odpojenia alebo iných rovnocenných opatrení. Členské štáty poskytujú takúto ochranu ako súčasť svojej politiky vo vzťahu k zraniteľným odberateľom podľa článku 28 ods. 1 a bez toho, aby boli dotknuté opatrenia uvedené v článku 10 ods. 11.

Členské štáty pri oznamovaní svojich opatrení na účely transpozície tejto smernice vysvetlia Komisii vzťah medzi prvým pododsekom a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov.

2. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia nevypovedali zmluvy a neodpojili odberateľov z dôvodov, v súvislosti s ktorými odberatelia podali sťažnosť v súlade s článkom 10 ods. 9 alebo na ktoré sa vzťahuje mechanizmus mimosúdneho urovnávania sporov v súlade s článkom 26. Takáto sťažnosť alebo použitie takéhoto mechanizmu nemá vplyv na zmluvné práva a povinnosti zmluvných strán. Členské štáty môžu prijať vhodné opatrenia na zabránenie zneužívaniu postupu.

3. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia uvedené v odseku 1, aby umožnili odberateľom vyhnúť sa odpojeniu, ktoré môžu zahŕňať:
- a) podporu dobrovoľných kódexov pre dodávateľov a odberateľov týkajúcich sa predchádzania prípadom neplatiacich odberateľov a ich riešenia; tieto opatrenia sa môžu týkať podpory odberateľov pri riadení ich spotreby energie a nákladov vrátane poukazovania na nezvyčajne vysoké výkyvy v spotrebe energie alebo jej využívaní v zimných a letných obdobiach, poskytovania vhodných flexibilných platobných plánov, opatrení v oblasti dlhového poradenstva, vlastného odpočtu meracích zariadení a lepšej komunikácie s odberateľmi a podpornými agentúrami;
 - b) podporu vzdelávania a informovanosti odberateľov o ich právach v súvislosti s riadením dlhu;
 - c) prístup k financiám, poukazom alebo dotáciám na podporu platby faktúr;
 - d) podporu a uľahčenie poskytovania odpočtu meracích zariadení každé tri mesiace alebo prípadne za kratšie fakturačné obdobia, ak sa zaviedol systém pravidelného samoodpočtu koncovým odberateľom s cieľom splniť povinnosti uvedené v bode 2 písm. a) a b) prílohy I, pokiaľ ide o frekvenciu vyúčtovania a poskytovanie informácií o vyúčtovaní.“

10. V článku 31 sa odseky 2 a 3 nahrádzajú takto:

- „2. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy nesmie v žiadnom prípade diskriminovať užívateľov sústavy alebo skupiny užívateľov sústavy vrátane komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskych energetických spoločenstiev, najmä nie v prospech svojich príbuzných podnikov.
3. Prevádzkovatelia distribučných sústav poskytujú užívateľom sústavy informácie, ktoré potrebujú na efektívny prístup do sústavy a jej užívanie. Prevádzkovatelia distribučných sústav predovšetkým transparentným spôsobom uverejňujú jasné informácie o kapacite dostupnej pre nové pripojenia v oblastiach, v ktorých pôsobia, s vysokým priestorovým rozlíšením, rešpektujúc verejnú bezpečnosť a dôvernosť údajov, a to vrátane kapacity, na ktorú sa vzťahuje žiadosť o pripojenie, a možnosti flexibilného pripojenia v preťažených oblastiach. Uverejnenie zahŕňa informácie o kritériách výpočtu dostupnej kapacity pre nové pripojenia. Prevádzkovatelia distribučných sústav uvedené informácie pravidelne aktualizujú, a to aspoň štvrťročne.

Prevádzkovatelia distribučných sústav poskytujú užívateľom sústavy transparentným spôsobom jasné informácie o stave a vybavovaní ich žiadostí o pripojenie. Tieto informácie poskytujú do troch mesiacov od podania žiadosti. Ak požadované pripojenie nie je povolené ani trvalo odmietnuté, prevádzkovatelia distribučných sústav uvedené informácie pravidelne aktualizujú, a to aspoň štvrťročne.

- 3a. Prevádzkovatelia distribučných sústav poskytujú používateľom sústavy možnosť požiadať o pripojenie do siete a predložiť príslušné dokumenty výlučne v digitálnej forme.
- 3b. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odsek 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy. Členské štáty môžu uplatňovať nižšiu prahovú hodnotu ako 100 000 pripojených odberateľov.

Členské štáty nabádajú integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom, aby raz ročne poskytovali užívateľom sústavy informácie uvedené v odseku 3, a na tento účel podporujú spoluprácu medzi prevádzkovateľmi distribučných sústav.“

11. V článku 33 sa odsek 1 nahrádza takto:

- „1. Bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ*, členské štáty zabezpečia potrebný regulačný rámec, ktorý umožní pripájanie verejne prístupných a súkromných nabíjacích staníc s funkciami inteligentného nabíjania a funkciami obojsmerného nabíjania v súlade s článkom 20a smernice (EÚ) 2018/2001 do distribučných sústav. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia distribučných sústav spolupracovali na nediskriminačnom základe s akýmkoľvek podnikom, ktorý vlastní, vyvíja, prevádzkuje alebo spravuje nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá, a to aj z hľadiska pripojenia do siete.

* Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá (Ú. v. EÚ L 307, 28.10.2014, s. 1).“

12. Článok 59 sa mení takto:

a) odsek 1 sa mení takto:

i) písmeno c) sa nahrádza takto:

„c) v úzkej spolupráci s ostatnými regulačnými orgánmi zabezpečovať plnenie povinností jednotnej prideľovacej platformy zriadenej v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2016/1719*, ENTSO pre elektrinu a subjektu PDS EÚ podľa tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943, sieťových predpisov a usmernení prijatých podľa článkov 59, 60 a 61 nariadenia (EÚ) 2019/943 a iných príslušných právnych predpisov Únie vrátane právnych predpisov týkajúcich sa cezhraničných záležitostí, ako aj rozhodnutí agentúry ACER a spoločne identifikovať situácie, keď si jednotná prideľovacia platforma, ENTSO pre elektrinu a subjekt PDS EÚ neplnia svoje príslušné povinnosti; ak regulačné orgány nie sú schopné dosiahnuť dohodu v lehote štyroch mesiacov od začatia konzultácií na účely spoločnej identifikácie neplnenia si povinností, vec sa postúpi agentúre ACER na rozhodnutie podľa článku 6 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2019/942;

* Nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre prideľovanie dlhodobých kapacít (Ú. v. EÚ L 259, 27.9.2016, s. 42).“;

ii) písmeno z) sa nahrádza takto:

„z) monitorovať odstraňovanie neoprávnených prekážok a obmedzení rozvoja spotreby vlastnej vyrobenej elektriny, spoločného využívania elektriny, komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskych energetických spoločenstiev vrátane prekážok a obmedzení, ktoré bránia pripojeniu flexibilnej distribuovanej výroby energie v primeranom čase v súlade s článkom 58 písm. d).“;

b) odsek 4 sa nahrádza takto:

„4. Regulačný orgán so sídlom v členskom štáte, v ktorom má sídlo jednotná prideľovacia platforma, ENTSO pre elektrinu alebo subjekt PDS EÚ, má právomoc uložiť subjektom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ACER, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhnúť príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie.“

13. V článku 66 sa dopĺňajú tieto odseky:

- „6. Odchyľne od článku 40 ods. 4 majú prevádzkovatelia prenosových sústav v Estónsku, Lotyšsku a Litve možnosť využiť regulačné služby poskytované domácimi poskytovateľmi v oblasti uskladňovania elektriny, podnikmi príbuznými s prevádzkovateľmi prenosových sústav a inými zariadeniami vo vlastníctve prevádzkovateľov prenosových sústav.

Odchyľne od článku 54 ods. 2 môžu Estónsko, Lotyšsko a Litva povoliť svojim prevádzkovateľom prenosových sústav a ich príbuzným podnikom, aby vlastnili, rozvíjali, riadili a prevádzkovali zariadenia na uskladňovanie energie bez toho, aby sa uskutočnili otvorené, transparentné a nediskriminačné výberové konania, a môžu povoliť, aby takéto zariadenia na uskladňovanie energie kupovali alebo predávali elektrinu na vyrovnávacích trhoch.

Výnimky uvedené v prvom a druhom pododseku sa uplatňujú do troch rokov od vstupu Estónska, Lotyšska a Litvy do synchronnej oblasti Kontinentálna Európa. Ak je to potrebné na zachovanie bezpečnosti dodávok, Komisia môže počiatočné trojročné obdobie predĺžiť o najviac päť rokov.

7. Odchyľne od článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 môže Cyprus povoliť svojmu prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, aby vlastnil, rozvíjal, riadil a prevádzkoval zariadenia na uskladňovanie energie bez toho, aby sa uskutočnilo otvorené, transparentné a nediskriminačné výberové konanie.

Výnimka uvedená v prvom pododseku sa uplatňuje dovtedy, kým sa prenosová sústava na Cypre nepripojí k prenosovým sústavám iných členských štátov prostredníctvom prepojenia.“

14. Vkladá sa tento článok:

„Článok 66a

Prístup k cenovo dostupnej energii počas krízy cien elektriny

1. Rada môže na návrh Komisie prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia vyhlásiť regionálnu krízu cien elektriny alebo krízu cien elektriny v celej Únii, ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) existencia veľmi vysokých priemerných cien na veľkoobchodných trhoch s elektrinou, ktoré predstavujú minimálne dvaaplnásobok priemernej ceny za predchádzajúcich päť rokov a minimálne 180 EUR/MWh, pričom sa očakáva, že tento trend bude pokračovať aspoň šesť mesiacov; výpočet priemernej ceny za predchádzajúcich päť rokov, pričom sa nezohľadňujú obdobia, v ktorých bola vyhlásená regionálna kríza cien elektriny alebo kríza cien elektriny v celej Únii;
 - b) nastane prudký nárast maloobchodných cien elektriny v rozsahu 70 %, pričom sa očakáva, že tento trend bude pokračovať aspoň tri mesiace.
2. Vo vykonávacom rozhodnutí uvedenom v odseku 1 sa stanoví obdobie jeho platnosti, ktoré môže trvať najviac jeden rok. Uvedené obdobie sa môže predĺžiť v súlade s postupom stanoveným v odseku 8 na po sebe nasledujúce obdobia v trvaní najviac jedného roka.

3. Vyhlásením regionálnej krízy cien elektriny alebo krízy cien elektriny v celej Únii podľa odseku 1 sa zabezpečí spravodlivá hospodárska súťaž a obchodovanie vo všetkých členských štátoch, na ktoré sa vykonávacie rozhodnutie vzťahuje, aby nedošlo k neprimeranému narušeniu vnútorného trhu.
4. Ak sú splnené podmienky stanovené v odseku 1, Komisia predloží návrh na vyhlásenie regionálnej krízy cien elektriny alebo krízy cien elektriny v celej Únii, ktorý zahŕňa navrhované obdobie platnosti vykonávacieho rozhodnutia.
5. Rada môže kvalifikovanou väčšinou zmeniť návrh Komisie predložený podľa odseku 4 alebo 8.
6. Ak Rada prijala vykonávacie rozhodnutie podľa odseku 1, členské štáty môžu počas obdobia platnosti daného rozhodnutia vykonávať dočasné ciele verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny malým a stredným podnikom. Takéto verejné zásahy:
 - a) sa obmedzujú najviac na 70 % spotreby príjemcu počas rovnakého obdobia v predchádzajúcom roku a zachovávajú stimuly na zníženie dopytu;
 - b) spĺňajú podmienky stanovené v článku 5 ods. 4 a 7;
 - c) v náležitých prípadoch spĺňajú podmienky stanovené v odseku 7 tohto článku;
 - d) sú koncipované tak, aby sa minimalizovala akákoľvek negatívna fragmentácia vnútorného trhu.

7. Ak Rada prijala vykonávacie rozhodnutie podľa odseku 1 tohto článku, členské štáty môžu na obdobie platnosti daného rozhodnutia pri vykonávaní cielených verejných zásahov do stanovovania cien dodávok elektriny podľa článku 5 ods. 6 alebo podľa odseku 6 tohto článku odchyľne od článku 5 ods. 7 písm. c) výnimočne a dočasne stanoviť cenu za dodávku elektriny, ktorá je nižšia ako náklady, za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:
- a) cena stanovená pre odberateľov v domácnosti sa uplatňuje maximálne len na 80 % mediánu spotreby domácností a zachovávajú sa stimuly na zníženie dopytu;
 - b) nedochádza k diskriminácii medzi dodávateľmi;
 - c) dodávatelia dostávajú za dodávky pod úrovňou nákladov kompenzáciu transparentným a nediskriminačným spôsobom;
 - d) všetci dodávatelia sú oprávnení poskytovať ponuky na cenu za dodávku elektriny, ktorá je pod úrovňou nákladov, na rovnakom základe;
 - e) navrhované opatrenia nenarúšajú vnútorný trh s elektrinou.
8. Komisia v dostatočnom predstihu pred uplynutím obdobia platnosti stanoveného podľa odseku 2 posúdi, či sú naďalej splnené podmienky stanovené v odseku 1. Ak Komisia usúdi, že podmienky stanovené v odseku 1 sú naďalej splnené, predloží Rade návrh na predĺženie obdobia platnosti vykonávacieho rozhodnutia prijatého podľa odseku 1. Ak Rada rozhodne o predĺžení obdobia platnosti, počas tohto predĺženého obdobia sa uplatňujú odseky 6 a 7.

Komisia priebežne posudzuje a monitoruje vplyv všetkých opatrení prijatých podľa tohto článku a pravidelne uverejňuje výsledky takýchto posúdení.“

15. V článku 69 sa odsek 2 nahrádza takto:

„2. Komisia do 31. decembra 2025 preskúma vykonávanie tejto smernice a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade. Komisia v prípade potreby predloží spolu so správou alebo po jej predložení aj legislatívny návrh.

V preskúmaní Komisie sa posúdi najmä kvalita služieb ponúkaných koncovým odberateľom a to, či sú odberatelia, predovšetkým zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou, primerane chránení podľa tejto smernice.“

Článok 3

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do ... [šesť mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

Odchyľne od prvého pododseku tohto odseku členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkom 2 bodmi 2 a 5 do ... [24 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice].

Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 4

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 5

Táto smernica je určená členským štátom.

V ...

Za Európsky parlament
predsedníčka

Za Radu
predseda/predsedníčka
